

2. FÅNGEN SOM BLEV VAKTRU
Elin Jansson (1872-1932) var ogift piga i Stockholm när hon födde ett barn. Hon lät barnet dö och dömdes till fängelse. Efter frigivningen blev hon så småningom själv vaktrfru vid fängelset i Umeå. Strax före pensionsdag hon i en bilkrash med en fängestransport. Elin ligger begravd med sin vän stickerskan Selma Gråhn, som hon bygde ett hus tillsammans med på Öbacka. Grav: NO1 0302

3. GJORDE SÄVARGÅRDEN KÄND
Sigröd Holmström (1906-1984) gick från att vara piga, förbild för fillipigan i Lars Widdings roman "Pigan och härligheten", till att så småningom bli väl ansedd restaurangchef för Sävargården.
– Hon medverkade också i kokböcker och gjorde det västerbottniska köket känt.
Grav: NO1 0791B

1. HON ÄGDE HOTELL MARGARETA
Margareta Erikson (1919-2015) hade en morfar som drev åkeri och gästgiveri på Västra esplanaden. Det blev så småningom Hotell Margareta och togs över av dottern och senare dotterdottern. I dag är byggnaden elevhem.
– Det var påfallande många kvinnor som drev hotell, berättar Kerstin Thörn.
Grav: NO1 0246

4. SÅLDE PLÅSTER OCH PARFYM
Gusti Walter-Petersen (1892-1956) är ett välkänt namn för många umeboor. Efter att ha arbetat på epidemisjukhus öppnade hon sjukvårdsaffären "Gusti Walters", som så småningom även sålde parfym och accessoarer. Affären var kvar ända till 2003, långt efter Gustis död.
Grav: NO1 0187

5. BRANN FÖR BARNOMSÖRG
Tori Glas (1891-1958) var drivande bakom att starta barnstugor i Umeå genom sitt engagemang i Umeå arbetsstugeförening. De lyckades bygga Umeås fyra första förskolor under 1950-talet. Förskolorna togs över av kommunen 1957.
Grav: NO1 0084

7. HJÄLP TILL TRÖTTA MAMMOR
Elsa Garfvelin (1887-1969) var vice ordförande i husmodersföreningen i Umeå, där hon tog initiativ till att anställa en hemsysster som skulle hjälpa fattiga, sjuka och utarbetade mammor. Kommunen tog över ansvaret 1944 och ur detta föddes hemtjänsten.
Grav: NO1 0104

6. STARTADE LÅNGLIVAT HEMBAGERI
Fina Karlsson (1871-1925) öppnade eget hembageri på Sjövägen. Bageriet flyttade senare under ny ägare till ett äldre trähus på Rennarkstorgat, ungefär samma plats där det fanns kvar till 2018.
– Kvinnor startade ofta företag i anslutning till det som var deras grundkunskande – inom hotell, restaurang och bageri, säger Kerstin Thörn.
Grav: NO1 0081

Kapellet på Norra kyrkogården

UPPTÄCK PÅ EGEN HAND

Var? Norra kyrkogården på Sandbacka i Umeå, gravkvarter 1.
Start vid kapellet.
När? När du vill.
Hur? Du passerar sju gravar med kvinnor som varit med och format Umeå.

Guidad tur bland kända kvinnor

Vänd på papperet för en större karta!

Vilka kvinnor har varit med och format Umeå?
Lär känna några av dem på en historisk vandring på Norra kyrkogården.

Text Helena Andersson Holmquist Foto Lina Eriksson

PÅ NORRA KYRKOGRÅRDENS äldsta område har idéhistoriker Kerstin Thörn skapat en vandring till olika historiskt intressanta gravsatta kvinnor. De kvinnoöden Kerstin Thörn berättar om är hämtade ur hennes bok "Kvinnor i Umeå – En historisk guide" från 2022. Eftersom de flesta kvinnor inte nämns i några arkiv, även om de varit viktiga i lokalsamhället, har Kerstin Thörn fått ägna sig åt rent detektivarbete när hon samlat materialet.

– Jag har fått söka i nekrologer, notiser om bemärkelsedagar och annonser

om näringsverksamhet. Jag har jagat efterlevande släktingar över hela Sverige efter minnen och material. Det är ett väldigt letande, men roligt också!

Kerstin Thörn tycker att frågan hur kvinnor begravts är intressant, eftersom det visar hur starkt de kopplats samman med familjen.

– Ogifta kvinnor begravs inte sällan i familjegrav och gifta kvinnor oftast med sin man eller i hans familjegrav. Det gör att många kvinnor inte är synliga på kyrkogården. Men det finns intressanta undantag. ♦

Kerstin Thörn berättar om spännande livsöden på kyrkogården.